



شورای عالی حوزه های علمیه

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

شهرستان دزفول

عنوان : تأثیر جهاد با نفس در زندگی شهدای جنگ تحمیلی

استاد راهنما : عذرا میثاقی

پژوهشگران : زینب آدینه

سکینه الیاسی

معصومه میرزا پور

زینب عزیزی پورنیا



واژه ی جهاد با نفس به طور مطلق به معنای مبارزه و تلاش در راه خداست . واژه ی شهدا در لغت به معنای کشته شده در راه خدا است و در اصطلاح یعنی کسی که در راه خدا کشته می شود و به عنوان شهادی در روز قیامت حاضر می شود . نفس اماره لحظه به لحظه همراه انسان بوده و ممکن است که او را از میر بندگی خارج کند . در این پژوهش ، پژوهشگر به دنبال این بود که چه چیزهایی سبب شد که شهدا این چنین در جهاد اصغر پایداری کنند و مسئولیت الهی را که بر عهده داشته اند به بهترین شکل انجام دهند ؟ و سوال اصلی محقق این بوده است که جهاد با نفس چه تاثیری در زندگی شهدای جنگ تحمیلی داشته است . در این تحقیق ، محقق به مفهوم جهاد با نفس از دیدگاه علما پرداخته است و جلوه های جهاد با نفس و زمینه های شناختی جهاد با نفس در زندگی شهدای جنگ تحمیلی را بیان نموده است . از تحقیق حاضر نتایج بدست آمده است از جمله ۱_ جهاد با نفس ، ایمان به خدا را در دلها بیشتر می کند . ۲_ جهاد با نفس موجب می شود که مسلمانان در برابر مستکبران و ظالمان ایستادگی و مقاومت کنند و ظلم و ستم را نپذیرد .

کلید واژه ها : جهاد با نفس ، جهاد اصغر ، شهدا

مقدمه

مفهوم جهاد با نفس از دیدگاه علما و مراتب آن

مراتب جهاد با نفس از دیدگاه علما

جلوه های شناختی جهاد با نفس

۱ - ایمان به خداوند

۲ - ایمان به معاد

۳ - ایمان به نبوت

۴ - ایمان به عدل الهی

۵ - ایمان به امامت

جلوه های جهاد با نفس

۱ - خواندن نماز شب

۲ - پرهیز از بداخلاقی

۳ - توسل

۴ - پرهیز از لقمه شبیه ناک

۵ - اخلاص در کارها

۶ - دوری از تکبر

۷ - تلاش برای برطرف کردن نیاز دیگران

۸ - قناعت

۹-دعای مبارزه بانفس

نتایج

فهرست منابع

خداوند امتیاز پیامبرش را به مکارم اخلاق قرار داد، شمانیز خود را بیازماید. اگر این ویژگیها در شما بود خدا راسپاس گویند و از خدا بخواهید که آن ها را زیادتیر کند. این امتیازات عبارت است از:

یقین، قناعت، صبر، شکر، رضا، حسن خلق، سخاوت، غیرت، شجاعت و مردانگی

قناعت؛ همان راضی بودن به حد ضرورت و کفاف است که در روایات زیادی از ائمه (ع) ما را به قناعت دعوت کرده اند شهدای مانیز بپیروی از امامان معصوم در زندگی شان قناعت داشته اند. در این جا به زندگی یکی از شهدا که سرشار از قناعت است اشاره می کنیم:

یک بار به هر کدام از بچه های تخریب رادیویی یک موج دادیم که استفاده کند. شهید حمیدرضا جعفرزاده گفت: «حاج مرتضی! اجازه دارم این رادیو را برای خانمم ببرم؟ اما در دستورات اخلاقی شان سفارش کرده اند انسان باید اخلاق روز ایران و جهان را بداند و چون در خانه نه تلویزیون دارم و نه رادیو؛ ببرم که هم سرم استفاده کند. گفتم اشکالی ندارد، ببر. وقتی که مجروح شد به خانه شان رفتم که آن زمان در خیابان شهدا در منزل پدر زندگی می کرد، داخل یک اتاق که دور تا دور آن روزنامه چسبانده بود و زندگی بسیار ساده ای داشت، نه فرش درست و حسابی، نه تلویزیون و نه پنکه و... زندگی بسیار فقیرانه ای داشت. من رفتم با مسئولین لشکر صحبت کردم و قرار شد پنج قلم کالای اساسی برایش ببرند. آن زمان خودش در جبهه به سر می برد. خانمش اطلاع داده بود که این وسایل را برای ما آورده اند. شهید حمیدرضا پیش من آمد و گفت مثل اینکه چند لوازم خانگی اشتباهی به خانه ی ما آوردند و من هم به خانمم گفتم به آن ها دست نزنند تا بینم موضوع چیست؟ گفتم: «این لوازم را لشکر برای شما آورده است!» گفتم: «چرا؟» گفتم: «خوب نداشتی برایت آورده اند.» گفتم: «من ندارم که بدهم» «کل حقوق من ماهی ۲۵۰۰ تومان است از کجایی و بدهم؟» گفتم: «ماهی ۵۰۰ تومان باید قسط بدهی و خلاصه آن قدر بحث کردیم تا بالاخره راضی شد پولش را قسطی بپردازد و از لوازم استفاده کند.»

۹- دعا برای مبارزه با نفس

دعا یعنی درخواست کردن از خدای متعال است. دعا مغز همه ی عبادت هاست که آیات و روایات زیادی در مورد دعا کردن و خواستن از خداوند داریم. امامان معصوم ما نیز برای هر امری به درگاه پروردگار دعا می کردند و نیز ما را به دعا کردن سفارش کرده اند. شهدای عزیز ما نیز در گرفتاری هایشان خدا را می خواندند و به خدا پناه می بردند و حاجاتشان را در خلوت از خدای خود طلب می کردند.

حتی برای مبارزه با نفس خود نیز به خدا پناه برده و از خداوند کمک می گرفتند که به نمونه ای از آن اشاره می کنیم: راوی می گوید: من و یکی از دوستان صمیمی ام در پادگان شهید بهشتی یزد بودیم. شب بود و استراحت می کردیم، نیمه های شب متوجه شدم که دوستم نیست. به گمان اینکه کاری داشته است به دنبال او رفتم. شب دوم نیز تقریباً در همان لحظات متوجه شدم که دوستم نیست. کنجکاو شدم و چون می دانستم او از کنجکاو من ناراحت نمی شود دنبال او رفتم. در حیاط در یکی از راهروها او را در حال نماز دیدم، نشستیم تا نمازش تمام شود. بلافاصله پس از نماز با حالتی بغض آلود و گریان دست به دعا برداشت و ملتسمانه

از خدا خواست که به او قدرت بدهد تا بر هوای نفسش چیره شود. به او گفتم: «احمد چی شده؟» گفت: «تو می دانی که من بیش از یک ماه نیست ازدواج کرده ام و همسرم هنوز در خانه پدرش است. می خواهم از او خداحافظی کنم ولی جرأت نمی کنم. چون فکر می کنم که او مانع من بشود. به همین علت از خدا می خواهم که به من کمک کند تا بر هوای نفس خویش چیره شوم. صبح روز بعد اتوبوس آماده شد تا ما را به اهواز ببرد. هنوز مسافتی نپیموده بودیم که اتوبوس توقف کرد. مرد و زنی را دیدم. احمد تعجب کرد و از اتوبوس پیاده شد. بسته ای به احمد دادند و خداحافظی کردند احمد سوار اتوبوس شد. اشک از چشمانش سرازیر شد نوعی آرامش را در وجودش احساس کردم. احمد گفت: «همسرم یک جلد کلام الله مجید و مقداری تربت امام حسین(ع) برایم آورده بود و گفت: «احمد، مایه ی افتخار من است که تو را در صف رزمندگان ببینم. من در آن موقع فهمیدم که در جمع چه انسان های بالیمانی هستم.»^{۳۴}

^{۳۴} گروه ابراهیم هادی، سلام بر ابراهیم، ناشر: پیام آزادی، چاپ بیستم، سال ۹۰، صص ۱۸۱ و ۱۸۲

نتایج

از تحقیق حاضر به نتایج زیر دست یافته ایم.

نتیجه می گیریم که: ۱- شهدا انسان های معصومی نبودند بلکه آن ها نیز مانند ما انسان های عادی بودند که با مبارزه با نفس (جهاد اکبر) توانسته اند در مسیر خودسازی و جهاد اصغر (مبارزه با دشمن بیرونی) قدم بردارند و به درجه والای شهادت برسند پس ما نیز می توانیم زندگی آنان را الگوی خود قرار داده و راهشان را دامه دهیم.

۲- جهاد با نفس ایمان به خدا در دل ها را افزایش می دهد.

۳- جهاد با نفس سبب می شود که مسلمانان در برابر مستکبران و ظالمان ایستادگی و مقاومت کنند و ستم را ریشه کن کنند. نمونه اش شهدای جنگ تحمیلی هستند.

۴- دعا کردن و کمک خواستن از خداوند برای غلبه و مبارزه با نفس تأثیر بسزایی دارد.

۵- نماز شب سبب می شود که انسان با نفس سرکش خود مبارزه کند و او را رام کند و بر نفسش غلبه کند.

فهرست منابع

- ۱۰- عاملی، حرّ، ترجمه کامل جهاد با نفس، محل نشر: تهران، سال نشر ۸۸
- ۱۱- سبحانی، جعفر، مترجم شیروانی، علی، کتاب معاد شناسی، ناشر: انتشارات دارالفکر سال ۸۶، ص ۳۳
- ۱۲- خمینی، روح الله، جهاد با نفس (شرح چهل حدیث) چاپ دوم، سال ۸۷، ص ۲۷
- ۱۳- خمینی، روح الله، تهذیب و تزکیه نفس، ناشر: نشر فرهنگی، هنری قدر ولایت، مهران سال ۸۸، صص ۸۲ و ۸۳
- ۱۴- سبحانی، جعفر، منشور عقاید امامیه، ناشر: مؤسسه امام صادق (ع)، چاپ ششم، سال ۸۹، ص ۵۰
- ۱۵- نراقی، ملا احمد، معراج السعاده، چاپ دوم، سال ۸۷، صص ۵۲۷ و ۵۲۸
- ۱۶- بیگم آذر می- معصومه، نفس اماره در اسارت شیطان، ناشر: نشر احتجاج، سال ۸۶، ص ۲۰۳
- ۱- مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، سیره شهدای دفاع مقدس (نماز و نیاز)، ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، نوبت چاپ سوم: سال ۹۵
- ۲- مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، سیره شهدای دفاع مقدس (مهربانی و همگامی با خانواده): ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، نوبت چاپ سوم: سال ۹۴
- ۳- گروه فرهنگی شهید ابراهیم هادی، کتاب سلام بر ابراهیم، ناشر: پیام آزادی، ص ۷۷ و ۷۸: سال ۱۳۹۰
- ۴- مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، سیره شهدای دفاع مقدس (انجام تکالیف)، ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، نوبت چاپ سوم: سال ۹۵
- ۵- گروه فرهنگی شهید ابراهیم هادی، پنجاه سال عبادت، نشر تهران، نوبت چاپ شانزدهم سال ۹۱

۶- مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، پابه پای شهدا (خاطرات ناب، ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت،

نوبت چاپ سوم ۱۳۹۵

۷- مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، سیره شهدای دفاع مقدس (انجام تکالیف)، ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری

قدر ولایت، نوبت چاپ سوم: سال ۹۵

۸- حسینی دشتی، سید مصطفی، معارف و معاریف، ج ۵، چاپ اول، ناشر: سپید موی اندیشه سال ۱۳۹۳

۹- مهدوی کنی، محمدرضا، نقطه های آغاز در اخلاق اسلامی، انتشارات: تهران، چاپ سی سوم سال ۱۳۹۴

قرآن کریم

نهج البلاغه